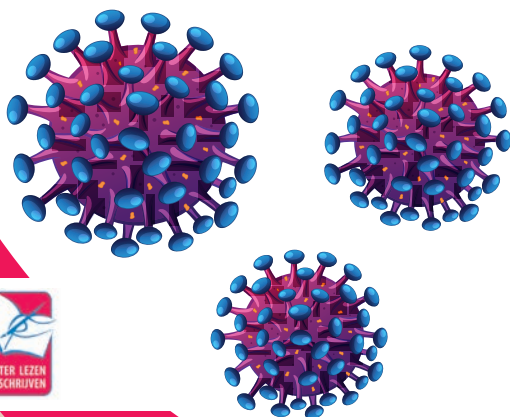

MIJN CORONATIJD

Brieven van laaggeletterden in Haaglanden

taal⁺
school

...een
pluim
voor
allemaal!

De wervingscampagne Doe Weer Mee! is sinds 2004 actief in de regio Haaglanden. De campagne richt zich op volwassenen die het lezen en schrijven van de Nederlandse taal niet hoger dan niveau 1F of A2 beheersen. Specifieke aandacht gaat naar de doelgroep NT1, Nederlands als eerste taal. Dit zijn volwassenen die van huis uit Nederlandstalig zijn en in Nederland de basisschool hebben gevolgd. Zij schamen zich vaak voor hun problemen met lezen en schrijven en zijn over het algemeen minder digitaal vaardig. Het bereiken van deze doelgroep is het lastigst.

Doe Weer Mee!

- werft laaggeletterden en verwijst ze naar een cursus.
- brengt laaggeletterdheid onder de aandacht en doorbreekt het taboe rondom laaggeletterdheid.
- verzorgt voorlichting en trainingen 'herkennen en doorverwijzen' voor maatschappelijke partners, toeleiders en bedrijven.
- benadert laaggeletterden persoonlijk met behulp van taalambassadeurs.

Meer informatie?

Ga naar rocmondriaan.nl/doe-weer-mee of naar facebook.com/DoeWeerMee
Of stuur een bericht naar doeweermee@rocmondriaan.nl

Doe Weer Mee! is mogelijk door financiële ondersteuning van verschillende gemeentes te weten: Den Haag, Delft, Rijswijk, Westland en Midden Delfland.

*“Docenten en cursisten, bedankt!
We zijn trots op jullie”*

Mijn Coronatijd

Een gevaarlijk virus waart door de wereld en door Nederland: Corona. De coronatijd is wereldwijd voor iedereen een angstige tijd. Op 15 maart 2020 sluiten alle scholen in Nederland. Ook de taalscholen voor volwassenen. Drie maanden lang worden lessen op afstand gegeven. Ook laaggeletterden proberen thuis verder te leren. Het zijn volwassenen die veel moeite hebben met lezen, schrijven en vaak helemaal niet digitaal vaardig zijn. Soms stuurden docenten het schoolwerk via de post. Daarnaast ook via e-mail of Whatsapp en de cursisten moesten met de computer werken én les volgen. Voor sommigen was dat goed te doen maar voor velen was dat best moeilijk. In dit boekje vertellen tien lees- en schrijfcursisten van de Taal+ school Den Haag, Delft en Westland in briefvorm hoe ze deze tijd beleefd hebben. De persoonlijke brieven leggen bloot waarmee deze cursisten worstelden. De brieven geven een bijzondere inkijk in hun wereld en onderstrepen het belang van goede lees- schrijf- en digitale vaardigheden.

De meeste briefschrijvers hebben werk of hebben dat gehad. Dus ook op de werkvloer komt veel (vaak verborgen) laaggeletterdheid voor en kampt men met beperkte digitale vaardigheden. Kijkt u eens rond in uw omgeving of op uw werk. De drempel om weer te gaan leren is vaak hoog, maar van iedere cursist die de drempel heeft genomen horen we unaniem “had ik het maar jaren eerder gedaan”.

Doe Weer Mee Pluim

Doe Weer Mee! reikt jaarlijks de Doe Weer Mee Pluim uit aan een organisatie of persoon die zich heeft onderscheiden in het bereiken of scholen van laaggeletterden. Dit jaar zijn het de cursisten zelf die de pluim verdienen. Het boekje Mijn Coronatijd is óók bedoeld als een eerbetoon aan alle lees- en schrijfcursisten die hebben doorgezet om te blijven leren. Geweldig gedaan! In de vele brieven die cursisten schreven was vaak een rol weggelegd voor hun docent. Daaruit blijkt hoe onmisbaar hun begeleiding is, in de klas én op afstand. Daarom hier ook een pluim voor alle docenten die met grote inzet hun cursisten ondersteunden. Namens de cursisten enorm bedankt!

Veel leesplezier!

Stefanie de Klerk

Projectleider Doe Weer Mee!

Den Haag, september 2020

A woman with blonde hair and glasses, wearing a headset, is sitting at a desk in an office. She is smiling and looking towards the camera. On the desk, there is a computer monitor displaying a website, a keyboard, a mouse, and some papers. In the background, there are shelves with books and a printer. The office has a warm, orange-toned lighting.

Anja Varekamp

- Taal+ school Westland
- De Lier, 17 april 1965
- Woont in De Lier
- Medewerker in de tuin en bloemenwinkel

Aan de burgemeester van Westland de heer Bouke Arends

Geachte heer Arends,

Corona, wat is dat? We hebben er nog nooit van gehoord. Ik vergeet nooit meer zondag 15 maart: om 18.00 uur gingen de restaurants dicht. We hadden die avond nog bij een restaurant gereserveerd en dat ging gewoon door. Maar het was wel heel raar, er zaten die avond nog 12 mensen te eten. Op de terugweg was het ook heel stil op de weg. Vreemd om te zien dat het ineens gebeurt.

Die maandag daarop, vielen er een heleboel klappen in het bedrijfsleven: Mensen werden naar huis gestuurd, winkels werden gesloten en sportcentra gingen die dag ook dicht. Het werd ineens heel anders. Ik vergeet nooit meer dat mensen wc-papier gingen hamsteren, dat snapte ik helemaal niet. Brood was zo uitverkocht en de schappen waren zo leeg. Het heeft veel indruk op me gemaakt. Het leven stond op zijn kop.

We konden ook niet meer naar de Taal+ school, maar daar bedacht onze juf Cobi wat op: videoles via de webcam. Ik was blij dat het leren met de computer kon maar het is best wel vermoeiend. Je bent gewend aan de klas, daar zit je bij elkaar en je

hebt beter contact met elkaar. Je concentratie valt niet zo gauw weg. Dat vind ik het moeilijkst van thuis leren, om je concentratie te houden. Gelukkig mochten we op een gegeven moment weer naar school, lekker op de fiets. Het is fijn om elkaar weer te zien en samen te leren. Je blijft er meer bij.

Zelf heeft de coronatijd mij ook wel tot nadenken gestemd, namelijk hoe iets weer anders kan. Opeens blijkt dat er in de wereld toch zomaar iets kan gebeuren, waar je geen invloed op hebt. De verzorging in Nederland is heel goed geregeld, daar kunnen we trots op zijn. Maar het is nog een lange weg die we moeten gaan.

Nu mag alles van lieverlee weer opstarten, maar wel op 1,5 meter en dat is moeilijk. De mensen moeten afstand houden en geduld hebben. Dat is voor sommigen moeilijk. Ik hoop dat we er allemaal weer uit komen, dit zal best een paar jaar duren. De wereld zal veranderen en de mensen ook.

Nou meneer Arends, dit is het gevoel hoe ik alles heb ervaren. Hoe heeft u uw coronatijd ervaren?

Hoogachtend,
Anja Varekamp

Ana Maria Vargas

- Taal^t school Den Haag
- Peru, 29 maart 1961
- In Nederland sinds 1991
- Verzorgende
- Woont in Den Haag

Beste Jola,

Lieve vriendin, hoe ging het met jou in de moeilijke coronaperiode? Ik zal je vertellen hoe het met mij is gegaan.

De coronatijd was voor mij heel moeilijk, omdat ik mij aan veel dingen moest aanpassen. Ik mocht voorlopig niet naar school en dat was voor mij heel zwaar, want ik ging daar niet alleen heen om rekenen en taal te leren, maar we praten en leren ook over het wereldnieuws, zo bleef ik op de hoogte van wat er in de wereld gebeurde.

Ik was heel enthousiast toen ik hoorde dat ik de lessen via internet kon volgen, maar het viel mij echt tegen. De opdrachten van de rekencursus waren heel moeilijk om op te lossen zonder een duidelijke uitleg. Ik stuurde via Whatsapp foto's, maar toen ging mijn mobiele telefoon kapot, die was overvol geraakt. De rekenopdrachten kon ik gelukkig wel met een telefoongesprek uitleggen.

Met de taalcursus was het ook moeilijk, want het was via Zoom heel moeilijk om in de les te komen, want dat werd in het Engels uitgelegd. Het kostte mij dus veel moeite om in de les te komen. Ik zag mijn docenten en de andere groepsgenoten wel, maar ik werd niet door hen gezien. Dat leverde mij veel

frustraties en teleurstellingen op. Toch bleef ik proberen tot het mij wel lukte. Ik deed mee aan de lessen, maar mijn gedachten bleven hangen bij mijn onhandigheid in de moderne technologie. Door dit gedoe voelde ik mij heel verdrietig en ik probeerde bij de les te blijven, maar het was voor mij heel moeilijk om me daarop te concentreren. Het werd nog erger, want thuis had ik vaak mijn zoon en kleindochtertje op bezoek en daardoor werd ik echt afgeleid.

Toen ik hoorde dat de scholen weer opengingen en ik weer naar school mocht, ben ik heel blij geworden. Ik kan nu wel veel beter omgaan met Zoom, maar ik voel me prettiger als ik naar school kan gaan en de docent mij snel kan helpen als ik iets niet begrijp en dan geeft zij mij direct uitleg. Verder word ik door niemand afgeleid. Ik wil dus graag weer naar school gaan, want ik weet dat als ik thuis ben, ik de taal nooit goed ga leren.

Ik hoop dat alles heel snel weer in orde komt zodat ik mijn oude leven weer kan oppakken. Ik ben benieuwd naar jouw verhaal over deze periode. Wil je thuis de groetjes doen?

Heel veel liefs,
Ana Maria Vargas

A woman with long dark hair, wearing a red patterned top, is sitting on a grey sofa in a bright room with large windows. She is holding a newspaper titled 'Groot Rijswijk' and a pen. A small table in front of her holds a potted plant and some items. The background shows a city street with a canal, trees, and buildings.

Leyla Beers

- Taal⁺ school Delft
- Den Haag, 4 juli 1970
- Huisvrouw
- Woont in Rijswijk

Aan de nieuwe burgemeester en de wethouder van onderwijs van Rijswijk, mevrouw Johanna Besteman

Geachte meneer of mevrouw de burgemeester,
Geachte mevrouw Besteman,

Ik wil u vertellen over hoe ik de coronatijd beleefd heb. Het was moeilijk voor mij. Het is belangrijk om te weten wat wel en niet mag tijdens de corona tijd. Maar de woorden die premier Rutte gebruikt, bijvoorbeeld in zijn persconferentie, zijn hartstikke moeilijk. Daardoor vond ik het best ingewikkeld en verwarrend. Wat mag nou wel en wat mag nou niet?

Ik heb zitten denken dat er wel een tolk is voor doven en slechthorenden, maar voor mensen zoals ik is er geen oplossing. Ondertitelen heeft geen zin, die kan ik zo snel niet lezen.

Ik kon een hele tijd niet meer naar de Taal⁺ school in Delft om verder te gaan met leren lezen en schrijven want de school was dicht. Thuis leren ging bijna niet want ik kan zonder hulp nog niet overweg met de computer. Whatsappen doe ik ook niet.

Ik moet daarbij geholpen worden. Eigenlijk moet iedereen met de computer kunnen werken. Ook als je niet zo goed bent met lezen en schrijven. Dan kan het leren doorgaan. Ook als de school op slot gaat.

Vindt u dit ook een goed idee?

Met vriendelijke groet,
Leyla Beers

Majda Ahdiden

- Taal⁺ school Den Haag
- Marokko, 31 augustus 1977
- In Nederland sinds 1997
- Vrijwilligster
- Woont in Den Haag

Lieve koningin Maxima,

Ik wil u vertellen over hoe ik de coronatijd heb doorgemaakt.

Het maakt een enorm verschil om in de geschiedenis te lezen over een ziekte, of om deze gebeurtenis te beleven. Thuis blijven was eerst leuk om dat ik pauze nodig had door de druk van mijn vrijwilligerswerk en school en ook lichamelijke klachten. Soms was het wel heel druk thuis als mijn kinderen een discussie hebben. Maar ik miste de school heel erg en het contact met kinderen bij de club waar ik vrijwilligerswerk doe.

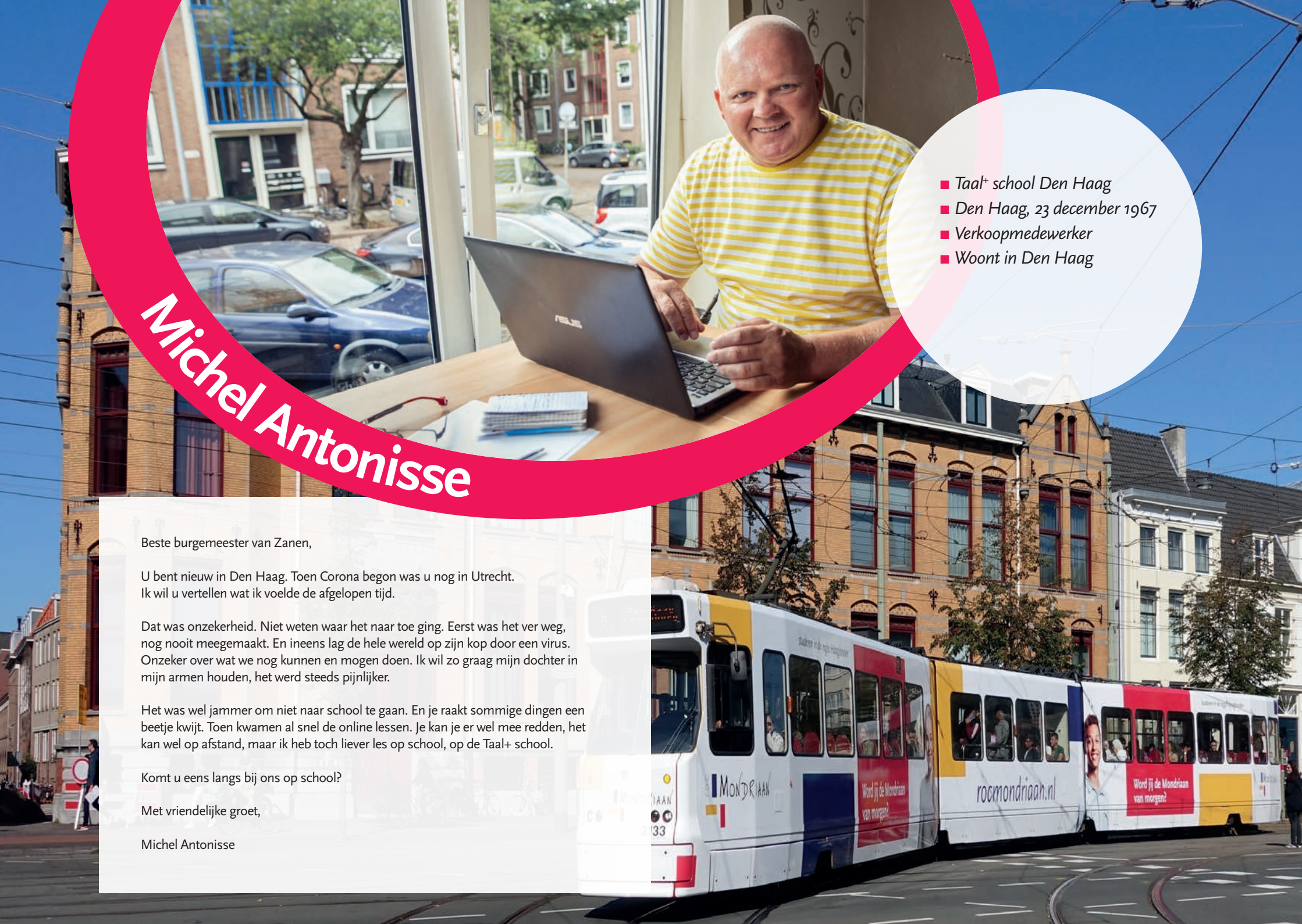
Gelukkig ben ik niet ziek geweest maar omdat ik last heb van allergie durfde ik niet naar buiten te gaan. Ik luisterde niet naar de informatie van de sociale media omdat dat vaak onzin is. Wel naar het nieuws en de krant. Ik begreep het nieuws meestal niet helemaal als de minister praat, maar gelukkig legden mijn kinderen het voor mij uit.

Ik had veel zorgen over mijn ouders in Frankrijk en mijn familie in Marokko en daardoor had ik eerst geen motivatie om thuis te leren. Ik heb toen met mijn docent Roland contact gehad en hij begreep dat.

Ik kreeg met Whatsapp en e-mail opdrachten. Maar toen we met Zoom gingen beginnen en we elkaar met de computer konden zien, ging het leren beter. Ik had gelukkig ook boeken van de bibliotheek in huis. Dus had ik genoeg tijd om alle boeken te lezen.

Hoe ging het met u lieve koningin Maxima? En met uw dochters? Hoe was ùw coronatijd?

Lieve groeten van,
Majda Ahdiden

Michel Antonisse

- Taal+ school Den Haag
- Den Haag, 23 december 1967
- Verkoopmedewerker
- Woont in Den Haag

Beste burgemeester van Zanen,

U bent nieuw in Den Haag. Toen Corona begon was u nog in Utrecht. Ik wil u vertellen wat ik voelde de afgelopen tijd.

Dat was onzekerheid. Niet weten waar het naar toe ging. Eerst was het ver weg, nog nooit meegemaakt. En ineens lag de hele wereld op zijn kop door een virus. Onzeker over wat we nog kunnen en mogen doen. Ik wil zo graag mijn dochter in mijn armen houden, het werd steeds pijnlijker.

Het was wel jammer om niet naar school te gaan. En je raakt sommige dingen een beetje kwijt. Toen kwamen al snel de online lessen. Je kan je er wel mee redden, het kan wel op afstand, maar ik heb toch liever les op school, op de Taal+ school.

Komt u eens langs bij ons op school?

Met vriendelijke groet,

Michel Antonisse

A photograph of Peter van Baarle, an elderly man with a white beard and glasses, wearing a blue shirt and headphones. He is sitting at a desk with a computer, smiling. The background shows a busy street scene with people walking and a large building with arched windows.

Peter van Baarle

- Taal+ school Delft
- Delft, 1 januari 1951
- Gepensioneerd huisschilder/
vorkhefchauffeur
- Woont in Delft

Aan wethouder Stephan Brandligt

Geachte meneer Brandligt,

Het was een tijd geleden dat ik op les zat. Ik had woordblindheid, denk ik.
Van 1981 tot 1991 was ik bezig met beter lezen en schrijven,

Maar sinds ik met pensioen ben, heb ik het niet bijgehouden.
Dus het is verwaarloosd en versloft.
Het werd tijd om het bij te spijkeren.

Op 16 maart zou ik weer beginnen en naar les gaan.
Vrijdag 13 maart werd de corona-lockdown afgekondigd.

Thuis leren is moeilijk, het is niet makkelijk om zelf de weg te vinden op de
computer. Het is fijn dat iemand de juiste programma's aangeeft. Ik heb het
wel geprobeerd met luisterprogramma's en naar voorbeelden kijken.

En verder thuiszitten, iedere dag later uit bed en uitgebreid ontbijten en koffie
drinken en spelletjes doen op de computer.

Je kan niet iedere dag de keukenkastjes schoonmaken.
Hoe heeft u uw tijd doorgebracht?

Met vriendelijke groet,
Peter van Baarle

- Taal+ school Delft
- Kerkrade, 10 mei 1984
- Verkoopmedewerkster
- Woont in Delfgauw

Nicole Hollands

Geachte Minister President Mark Rutte,

Graag wil ik u vertellen over mijn ervaring. Hoe de coronatijd voor mij voelde, maar ook voor veel andere mensen die moeite hebben met lezen en schrijven.

In Nederland zijn dat ongeveer 1,3 miljoen mensen en boven de leeftijd van 16 jaar ongeveer 250.000. U ziet dat aantal is hoog!!

U krijgt zeker ook elke dag te maken met lezen en schrijven. Want het is ook uw werk als Minister President. Voor u is het makkelijk. Want ik neem aan dat u het kan. Maar voor mij en ook voor veel andere mensen is het niet vanzelfsprekend. Elke dag is het moeilijk om te lezen en schrijven. Want bijna alles is lezen en schrijven. Het is een moeilijke tijd. Ook voor u en voor veel andere mensen.

Dit was moeilijk: 1,5 meter afstand, niezen in je elleboog, goed je handen wassen en thuis blijven als je ziek bent.

Wat wel vervelend was, was dat de scholen gesloten waren. Daardoor konden wij niet naar school. Ik heb ook een leuk taalmaatje Henny, daar kon ik ook niet naar toe.

Het is moeilijk om thuis alleen te lezen en schrijven en te leren. Juf Joan en mijn taalmaatje Henny helpen mij om te lezen en schrijven. Als ze er niet zijn weet ik niet of wat ik doe goed is of fout. Ik kan niet zonder hen, ik heb ze hard nodig.

Toen stuurde mijn juf Joan huiswerk naar ons met de post. Daar zat ik op te wachten. En de week erna kregen we de antwoorden. Het is fijn dat het zo is gegaan. Maar het is moeilijk om zo te leren want het liefst zit ik in de klas. Want daar leer je veel meer en beter. Als ik een vraag heb kan ik bij Joan hulp vragen en dat is fijn. Ook mijn taalmaatje Henny heeft mij gebeld om te zeggen dat het belangrijk is om te blijven leren en doorgaan. En dat is ook fijn.

Ik hoop dat zoiets als Corona niet meer gebeurt en dat wij voortaan altijd naar school kunnen gaan. Want school en leren zijn belangrijk. Voor ons allemaal.

Met vriendelijke groet,
Nicole Hollands

Siem Kok

- Taal+ school Westland
- Kwintsheul, 15 augustus 1950
- Gepensioneerd medewerker in de tuin
- Woont in De Lier

Aan de wethouder Gemeente Westland

Geachte heer Vreugdenhil, beste Piet,

Ik wil vertellen over mijn coronatijd in De Lier. Ik vond het wel lekker. Een rustige tijd: geen sport, geen school en ook geen kleinkinderen bij opa en oma. Wel had ik het druk met fietsen. Er waren veel wandelaars en ook hardlopers.

Ik kon niet naar mijn fietsmaat met dementie in Den Hoorn. Hij vond het niet leuk dat ik niet kwam. De koekjes stonden al klaar en hij miste de koffie en zijn praatje.

De les van de Taal+ school in de bibliotheek in Naaldwijk was gestopt. Maar het leren ging gewoon door. Ik deed huiswerk dat ik in de brievenbus kreeg maar ook via de mail en via Whatsapp. Sinds ik op school ben gekomen ben ik iedere dag met taal bezig. Dus ook in coronatijd.

Groeten,
Siem Kok

-
- Taal* school Den Haag
 - Turkije, 3 maart 1956
 - In Nederland sinds 1975
 - Vrachtwagenchauffeur
 - Woont in Den Haag

Necmettin Akdemir

Aan Zijne Majesteit Koning Willem Alexander

Ik wil u vertellen over mijn leven in de afgelopen maanden, over mijn leven met Corona. Ik ben vaak thuis en ik werk meestal 's avonds. Ik probeer zoveel mogelijk de coronaregels aan te houden maar het is niet altijd mogelijk. Maar ik doe mijn werk wel voorzichtig. Binnen blijven was niet makkelijk maar thuis vind ik altijd wat om bezig te zijn.

Ik heb mijn familie en vrienden gemist, vooral mijn kleinkinderen. Mijn vrouw en ik proberen mijn schoonmoeder te troosten. Vaak bellen we en helpen haar en we laten merken dat ze niet alleen is.

Ik begrijp de maatregelen die door de regering genomen worden, al zitten er wel moeilijke woorden tussen. Met die maatregelen kunnen we ons tegen corona beschermen. Als iedereen die maatregelen naleeft, dan wordt de kans kleiner om door het coronavirus besmet te raken.

De school ging dicht en ik moest thuis gaan leren. Maar ik had weinig tijd. Ik heb thuis wel oefeningen gemaakt via de computer. Dat was in het begin best moeilijk maar dat ging steeds beter. Thuis met de computer lessen volgen was voor mij te moeilijk. Iedereen moet het kunnen, vind ik. Misschien moet iedereen hulp hebben om het te leren. Ik ook.

Ik mis het leven voor Corona.
Ik hoop dat alles weer net zo als vroeger wordt.
Ik wens het beste voor iedereen.

Met vriendelijke groet,
Necmettin Akdemir

Rosetta Leidendekker

- Taal+ school Den Haag
- Middelburg, 22 december 1959
- Taalambassadeur Doe Weer Mee!
- Woont in Den Haag

Aan de minister van Onderwijs

Geachte mevrouw van Engelshoven,

Ook ik moest binnen zitten vanwege de Corona. Ik ging een keer per week met mijn vriendin boodschappen doen. Ze heeft een longziekte en krijgt maar 25 procent lucht. Als zij ziek wordt kan het haar dood zijn. Als ik ziek word kan ik niets voor haar doen. Dus kan ik met niemand in contact komen.

Ik maak 1 à 2 keer per week mijn huis schoon. Ook knutsel ik wat als ik niets te doen heb. Ik kijk ook soms naar Zaplive Extra. Daar kun je ook dingen van leren. En ik doe de schoolopdrachten die ik van juf Carla gekregen heb. Het schoolwerk thuis doen was niet gemakkelijk voor mij. Ik kon heel moeilijk met de computer bij de opdrachten komen. Maar met geduld is het me wel gelukt.

Soms als Mark Rutte sprak op TV over wat we wel of niet mochten doen, was hij best onbegrijpelijk. Hij gebruikte veel woorden die je als laaggeletterde niet begrijpt.

In het begin ging het wel, de coronatijd. Maar hoe langer je zo moest doen, hoe saaier het werd. Ik miste iedereen van de klas. En de andere taalambassadeurs.

Met vriendelijke groet,
Rosetta Leidendekker.

Fotografie: Fleur Beemster

MIJN CORONATIJD

Brieven van laaggeletterden in Haaglanden

rocmondriaan.nl/doe-weer-mee